

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Кафедра хімії, екології та методики їх навчання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри

С.В.Совгіра

“28” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФП 1.2.08 ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ

Спеціальність **014.06 Середня освіта (Хімія)**

Освітня програма **Середня освіта (Хімія)**

Освітній ступінь **бакалавр**

Факультет **природничо-географічний**

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Основи екології для студентів спеціальності 014.06 Середня освіта (Хімія) освітнього ступеня «бакалавр».

Розробники: Гончарук В. В., викладач кафедри хімії, екології та методики їх навчання, кандидат педагогічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Протокол № 1 від “28” серпня 2019 року

Завідувач кафедри хімії,
екології та методики їх навчання _____ Совгіра С. В.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії
природничо-географічного факультету _____ Грабовська С. Л.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність: 014.06 Середня освіта. Хімія	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: мікродослідження		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 46 год. самостійної роботи студента – 44 год.	Освітній ступінь: бакалавр	22 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		22 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		22 год.	год.
Вид контролю:			
екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 51%/49%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Подальше входження України у світовий освітній простір супроводжується суттєвими змінами в педагогічній теорії й освітній практиці. Проголошений принцип варіативності освіти дає змогу педагогічним колективам вибирати і конструювати навчальний процес на основі нових ідей і технологій.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Освітні технології» є оволодіння загальними основами здійснення освітньої педагогічної діяльності, усвідомити необхідність застосування сучасних систем та технологій навчання та виховання.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Освітні технології»:

розвиток педагогічного мислення, здатності до аналізу педагогічних явищ і процесів; вивчення теоретичних основ освітніх технологій, зокрема, ознайомлення із їх змістом, з механізмами відбору та адаптації освітніх технологій, озброєння теоретичними знаннями з проблем інновацій, креативної діяльності; формування вміння створення, відбору та впровадження освітніх технологій при керівництві закладом освіти.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти **компетентностями:**

загальних:

– знання сутності технологічного підходу в освітньому процесі закладів освіти, його рушійних сил, закономірностей та особливостей, методів та форм застосування різних технологій в освітній діяльності;

фахових:

– здатності впровадження нових освітніх технологій; досвіду вітчизняної та зарубіжної освітньої діяльності;

– досвід використання сучасних педагогічних систем та інноваційних освітніх технологій у навчальній та виховній діяльності закладів освіти.

Очікувані результати навчання

По закінченню вивчення навчальної дисципліни студенти мають **знати:**

- сутність технологічного підходу в освітньому процесі закладів освіти, його рушійні сили, закономірності та особливості, методи та форми застосування різних технологій в освітній діяльності;

- фактори, що сприяють впровадженню нових освітніх технологій; досвід вітчизняної та зарубіжної освітньої діяльності;

- сучасні педагогічні системи;

- інноваційні технології у навчальній та виховній діяльності;

уміти:

- використовувати сучасні освітні технології в освітньому процесі закладу освіти;

- моделювати оптимальні організаційні форми та методи навчання при застосуванні певних технологій навчання;

- володіти методикою проведення навчальних занять з використанням інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до сучасних вимог.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти програмними результатами навчання:

ПРН Знає сучасні педагогічні системи; інноваційні технології у навчальній та виховній діяльності;

ПРН Вміє володіти методикою проведення навчальних занять з використанням інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до сучасних вимог.

3. Мова навчання:

Мова навчання: українська

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Технологічний підхід в освіті. Загальні основи інноваційної освітньої діяльності. Сутність інноваційних педагогічних технологій. Із історії становлення і розвитку педагогічних технологій. Етапи інноваційної педагогічної діяльності. Інноваційні заклади освіти в Україні.

Тема 2. Заклад освіти як педагогічна система. Системний підхід: історико-теоретичний аспект. Поняття педагогічної системи та її характеристика. Педагогічний процес як складова педагогічної системи. Порівняльна характеристика традиційної та інноваційної систем навчання. Наукові концепції та теорії: джерела, принципи, проблеми.

Тема 3. Науково-теоретичні підходи вітчизняних педагогів до розробки нових педагогічних технологій. Теорія розвивального навчання Л.Занкова. Теорія формування прийомів засвоєння знань і навчальної роботи Д.Богоявленського і Н.Якиманської. Теорія навчальної діяльності Д.Ельконіна і В. Давидова. Теорія поетапного формування розумових дій П.Гальперіна і Н.Талізінної.

Тема 4. Зарубіжний досвід інноваційної педагогічної діяльності. Філософія педагогіки Джона Дьюї. Педагогічна система Марії Монтесорі. Вальдорфська педагогіка. Педагогічна концепція Селестена Френе.

Змістовий модуль 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 5. Сучасні системи навчання. Модульно-розвивальна система навчання. Лекційно-семінарська система. Цикло-блокова система навчання.

Тема 6. Нові освітні технології навчання в умовах класно-урочної системи. Проектна технологія. Технологія організації групової навчальної діяльності. Проблемне навчання в умовах класно-урочної системи. Теорія програмованого навчання та її застосування в умовах уроку. Оптимізація навчальної діяльності. Індивідуалізація і диференціація навчальної діяльності учнів. Сутність проектно-технології. Види проектів. Етапи навчального проектування. Особливості організації проектно-технологічної діяльності на уроках в процесі навчання.

Тема 7. Технологія формування творчої особистості. Сутність та специфіка творчої діяльності. Механізми організації творчої діяльності. Шляхи розв'язання проблеми розвитку творчих здібностей учнів.

Тема 8. Інтерактивна технологія навчання. Поняття інтерактивної технології. Умови реалізації інтерактивної технології. Характеристика інтерактивних технологій.

Тема 9. Особливості інноваційної педагогічної діяльності. Створення інноваційного простору шкільної освіти. Управління інноваційною педагогічною діяльністю. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності як його важлива професійна якість. Розвиток інноваційної поведінки педагога.

Тема 10, 11. Інформаційно-комунікаційні технології та їх впровадження в освітній процес закладу освіти. Сутнісна характеристика, мета та завдання ІКТ. Можливості ІКТ у навчальному процесі. Головні види креативних технологій. Інтернет як засіб наукового та навчального спілкування. Використання локальних комп'ютерних мереж у навчальному процесі. Проблеми створення педагогічних програмних засобів. ІКТ у процесі вивчення окремих дисциплін.

Тема 12. Інноваційні технології особистісно орієнтованого виховного процесу. Проблеми сучасного виховання. Традиційні технології та методи виховання. Нова парадигма виховання. Особистісно орієнтований підхід у вихованні. Технологія колективної творчої діяльності.

Тема 13. Проектування виховного процесу. Система проектування виховного процесу. Проектна діяльність у позаурочній виховній діяльності.

5. Структура залікового кредиту курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усьо го	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Загальні поняття освітньої діяльності													
Тема 1. Технологічний підхід в освіті. Загальні основи інноваційної освітньої діяльності	6	2		2		2							
Тема 2. Заклад освіти як педагогічна система	6	2		2		2							
Тема 3. Науково-теоретичні підходи вітчизняних педагогів до розробки нових педагогічних технологій	6	2		2		2							
Тема 4. Зарубіжний досвід інноваційної педагогічної діяльності	6	2		2		2							
Разом за змістовим модулем 1	24	8		8		8							
Змістовий модуль 2.													
Характеристика освітніх технологій													
Тема 5. Сучасні системи навчання	6	2		2		2							
Тема 6. Нові освітні технології навчання в умовах класно-урочної системи. Проектна технологія. Технологія організації групової	6	2		2		2							

навчальної діяльності												
Тема 7. Технологія формування творчої особистості	6	2		2		2						
Тема 8. Інтерактивна технологія навчання	6	2		2		2						
Тема 9. Особливості інноваційної педагогічної діяльності	6	2		2		2						
Тема 10 Інформаційно-комунікаційні технології та їх впровадження у освітній процес закладу освіти	6	2		2		2						
Тема 11. Інноваційні технології особистісно орієнтованого виховного процесу	6	2		2		2						
Разом за змістовим модулем 2	42	14		14		14						
ІНДЗ				-	22	-				-	-	
Всього годин	90	22		24	22	22						

6. Теми семінарських занять

№ п/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні поняття освітньої діяльності		
1	Технологічний підхід в освіті. Інноваційна освітня діяльність педагогічного працівника навчального закладу	2
2.	Заклад освіти як педагогічна система	2
3,4.	Науково-теоретичні підходи вітчизняних педагогів до розробки нових освітніх технологій	2
5.	Зарубіжний досвід інноваційної освітньої діяльності	2
Змістовий модуль 2. Характеристика освітніх технологій		
6.	Проектна технологія. Технологія організації групової навчальної діяльності	4

7.	Сучасні системи навчання. Нові освітні технології в умовах класно-урочної системи.	4
8.	Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес закладу освіти та їх ефективне використання	4
9.	Інноваційні технології особистісно орієнтованого виховного процесу	4
	Всього	24

9. Самостійна робота

1. Поняття інтерактивної технології.
 2. Умови реалізації інтерактивних технологій.
 3. Характеристика інтерактивних технологій («Велике коло», «Акваріум», «Мозковий штурм», рольові ігри тощо).
 4. Сутність та специфіка творчої діяльності.
 5. Механізми організації творчої діяльності.
 6. Зміст поняття «творча активність», «формування творчої особистості».
 7. Проаналізувати шляхи розв'язання проблеми розвитку творчих здібностей учнів.
 8. «Пізнавальна перспектива» і «перспективні завдання» - спільне та відмінне поняття. Поясніть їх місце у формуванні творчої особистості.
 9. Створення інноваційного простору шкільної освіти.
 10. Управління інноваційною педагогічною діяльністю.
 11. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності як його важлива професійна якість.
 12. Розвиток інноваційної поведінки педагога.
 13. Система проектування виховного процесу (змістова характеристика поняття, об'єкт та суб'єкт психолого-педагогічного проектування, основні організаційно-педагогічні умови та компоненти проектування).
 14. Проектна діяльність у позаурочній виховній діяльності (основні етапи розроблення проекту, види проектів та їх характеристика).
- Самостійна робота студента оцінюється по 3 години за тему.

10. Індивідуальні завдання

Навчальний проект (індивідуальна робота)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) виконується в формі мікродослідження на базі одного із закладів освіти. Оформляється у вигляді реферату.

Тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань

1. Технологія навчання як дослідження.
2. Дослідити технологію організації групової навчальної діяльності школярів.
3. Дослідити технологію формування творчої особистості.
4. Розробіть 2-3 варіанти творчих ситуацій для конкретно обраної теми з розвивального навчання.
5. Дослідити проектну технологію.
6. Дослідити сугестивну технологію
7. Дослідити технологію саморозвитку.
8. Дослідити педагогічну технологію «Створення ситуації успіху».
9. Проаналізуйте систему планування та оцінювання навчальної роботи у школі С.Френе.
10. Дослідити еволюціонування в сучасну епоху усного і письмового спілкування. Охарактеризуйте роль інформації в сучасному суспільстві (за поглядами С.Френе).
11. Дослідити індивідуальність вчителя сучасної школи і освітні технології.
12. Технологія як наука про майстерність (історичні аспекти, сутність, особливості та класифікація).

13. Дослідити готовність педагога до інноваційної професійної діяльності як важлива професійна якість педагога.

14. Дослідити розвиток інноваційної поведінки педагога.

15. Дослідити інтиінноваційні бар'єри у професійній діяльності педагога та шляхи їх подолання.

16. Дослідити, як здійснюється управління інноваційною освітньою діяльністю.

17. Проаналізувати діяльність інноваційних закладів освіти в Україні.

ІНДЗ оцінюється в 20 балів (відповідно кількості балів розбито так: 20–15; 14–9; 8–5; 4–0).

Навчальні досягнення студента з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, ІНДЗ, підсумковий контроль) оцінюються кількісно відповідно до шкали, наведеної у «Положенні про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців».

11. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються як традиційні методи навчання (інтерактивна лекція, розповідь, бесіда, вправи тощо), так і інноваційні (метод проектів, мозковий штурм, розв'язування виховних ситуацій тощо).

12. Методи контролю

Для контролю знань та умінь використовуються методи усного, практичного, письмового та тестового контролю.

13. Критерії оцінювання результатів з навчальної дисципліни «Освітні технології»

Рівні	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, А, 90 – 100, відмінно	Студент має глибокі, міцні і системні знання про теоретичні засади педагогіки профільної школи; її нормативно-правову базу; зміст роботи, що пов'язана з вирішенням проблем навчання та виховання підростаючого покоління; вміє синтезувати знання по окремих темах; використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно орієнтується в потоці інформації з дисципліни; здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При підготовці до практичних занять студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній В, С, 75 – 89; дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно визначити зміст роботи, що пов'язана з вирішенням проблем навчання та виховання особистості; може синтезувати знання по окремих темах, давати точні формулювання. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях,	Студент самостійно виконує завдання, передбачені програмою дисципліни, володіє базовими навичками обґрунтувати творче застосування основних положень педагогічної теорії у майбутній професійній діяльності, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. При виконанні завдань практичних занять студент може

	його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	самостійно виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки
Достатній, Д, Е, 61 – 74, задовільно, достатньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії; допускає неточні і не повні відповіді, не чітко їх формулює, робить окремі помилки у відповіді, але може їх усунути під керівництвом викладача, недостатньо володіє термінологією.	Студент може виконувати найпростіші завдання, але не спроможний самостійно висвітлити загальні питання; робить висновки, але не розуміє матеріал достатньою мірою.
Початковий, Fx, F 1 – 60, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями щодо педагогічних процесів. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення.	Допускає істотні помилки, невпевнено, з великими утрудненнями виконує практичні завдання.

14. Розподіл балів, які отримують студенти для екзамену

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів

Модуль 1		Модуль 2	Підсумков. Контроль	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ		
Максимальна кількість балів				
30	35	20	15	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно
1-34	F	Незадовільно

15. Методичне забезпечення

Впроваджено мультимедійні засоби (електронні підручники, словники, енциклопедії, відео-, та аудіо матеріали; ресурси Інтернету, мультимедійні дошки). Ефективно використовується система дистанційного навчання «Moodle», яка є засобом отримання студентами необхідної інформації, активізації, комунікації (зокрема, у ситуації викладач–студент), перевірки знань, умінь та навичок.

16. Рекомендована література

Основна

1. Коберник О. М., Бялик О. В. Освітні технології : навчальний посібник / О. М. Коберник, О. В. Бялик. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – 269 с.
2. Інноваційні технології навчання та виховання : навчальний посібник / О. М. Коберник, О. В. Бялик. – Умань : ПП Жовтий, 2010. – 210 с.
3. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За ред. О. М. Пехоти. – К. : Видавництво А.С.К., 2003. – 255 с.
4. Васьков Ю. В. Педагогічні теорії, технології, досвід (Дидактичний аспект) / Ю. В. Васьков. – Х. : Скорпіон, 2000. – 120 с.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
6. Коберник О. М. Теорія і методика психолого-педагогічного проектування виховного процесу в школі / О. М. Коберник. – К. : Науковий світ, 2001. – 219 с.
7. Прокопенко І. Ф., Євдокімов В. І. Педагогічна технологія : посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокімов. – Харків : Основа, 2005. – 105 с.

Допоміжна

1. Боголюбов В.И. Педагогическая технология: эволюция понятия // Педагогика. – 2011. – № 9. – С. 123.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Коберник О. М. Проектування на уроках трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2008. – № 4.
4. Педагогика : педагогические теории, системы, технологии / С. А. Смирнов, И. Б. Котова, Е. Н. Шиянов, и др. – 5-е изд, стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2004. – 210 с.
5. Питюков В. Ю. Основы педагогической технологии / В. Ю. Питюков. – М. : МГПУ, 2007. – 152 с.
6. Якиманская И. С. Разработка технологии личностно ориентированного обучения / И.С.Якиманская // Вопросы психологии. – 2005. – № 2.

17. Інформаційні ресурси

1. <http://education.gov.ua> – Міністерства освіти і науки України.
1. <http://nduv.gov.ua> – бібліотеки ім. В. І. Вернадського.
2. www.udpu.org.ua – Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
3. <http://ekniga.com.ua> – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т. д.
4. <http://7ua.net> – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
5. <http://lib.com.ua> – Сайт електронної бібліотеки.